

11. 8. 2010

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Poslání odborových organizací

O odborových organizacích a jejich zakládání bylo pojednáno již v předchozím článku. V tomto příspěvku bych se ráda zaměřila na některé problémy související s odborovými organizacemi, které jsou aktuální zejména v poslední době. Konkrétně bych ráda ujasnila některé záležitosti týkající se poslání odborových organizací.

Jak již bylo popsáno v předchozím článku, sdružování v odborových organizacích se řídí obecnou úpravou, tedy zákonem č. [83/1990](#) Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o sdružování občanů**“), s určitými specifiky, která vyplývají ze zvláštního režimu, který je pro odbory stanoven [1]. Činnost (respektive práva a povinnosti) odborových organizací v pracovněprávních vztazích je regulována zákonem č. [262/2006](#) Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Z příslušné platné právní úpravy týkající se odborových organizací, do které se řadí i Listina základních práv a svobod [2], vyplývá, že cílem a účelem odborové organizace je formulování, prosazování, obhajování, ochrana a podporování kolektivních a individuálních zájmů zaměstnanců při utváření a stanovení pracovních, sociálních, nebo hospodářských podmínek [3].

Výše uvedený závěr byl již několikrát potvrzen rozhodovací praxí soudů České republiky, která doslova uvádí, že „*Odborová organizace je pouze takové občanské sdružení, jehož úkolem je hájit práva a oprávněné zájmy zaměstnanců a zastupovat je v kolektivním vyjednávání*“ [4]. Z toho lze dovozovat, že občanské sdružení zaměřené na plnění jiných než výše uvedených úkolů není odborovou organizací ve smyslu platných právních předpisů České republiky.

V reálném světě může totiž nastat situace, kdy je určité sdružení evidováno na Ministerstvu vnitra České republiky jako odborové (neboť formálně splnilo veškeré podmínky stanovené v příslušných ustanoveních zákona o sdružování občanů a – jak již bylo uvedeno v předchozím článku – Ministerstvo vnitra příslušné dokumenty potřebné k evidenci sdružení nijak nepřezkoumává a odborovou organizací, která splní zákonné požadavky, jednoduše zaeviduje), i když se ve skutečnosti o odborové sdružení ve výše uvedeném smyslu vůbec nejedná. K tomu je třeba upozornit na to, že evidence sdružení u Ministerstva vnitra České republiky automaticky neznamená, že se skutečně o odborové sdružení jedná. Pokud je totiž činnost sdružení odlišná (tj. netýká se kolektivních či individuálních zájmů zaměstnanců při utváření a stanovení pracovních, sociálních, nebo hospodářských podmínek), jedná se ve skutečnosti o pouhé občanské sdružení.

S tím ovšem může souviset řada problémů, a to jak na úrovni zaměstnavatel, resp. zaměstnanec – údajná odborová organizace, tak na úrovni zastupování členů organizace příslušnou „odborovou organizací“.

V případě zastupování účastníka v civilním procesu platí ohledně odborových organizací ustanovení § 26 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), které stanoví, že „*Odborová organizace může, s výjimkou věcí obchodních, v řízení zastupovat účastníka, který je jejím členem*“. Z tohoto ustanovení je nutné dovozovat, že svého člena může zastupovat jen taková odborová organizace, která je odborovou organizací ve výše

uvedeném smyslu a která byla evidována u Ministerstva vnitra České republiky dle ustanovení § 9a odst. 1 a 2 zákona o sdružování občanů. Ustanovení § 26 odst. 1 občanského soudního řádu přitom upravuje jediný případ, kdy je v občanském soudním řízení dovoleno, aby byl účastník tohoto řízení zastoupen právnickou osobou, přičemž se může jednat jen o zúženou možnost zastoupení odborovou organizací a nikoli jakýmkoliv sdružením vzniklých na základě příslušných ustanovení zákona o sdružování občanů. Nejde-li tedy o odborovou organizaci zaměstnanců ve výše uvedeném smyslu, a účastník bude takovým sdružením v soudním řízení zastoupen, bude se jednat o zastoupení mimo rámec vymezení v ustanovení § 26 odst. 1 občanského soudního řádu. K tomu je však třeba upozornit na to, že takové zastoupení je nepřipustné a plná moc udělená účastníkem takovému sdružení je neplatná podle ustanovení § 39 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění, neboť udělení plné moci jiné právnické osobě než odborové organizaci (ve smyslu ustanovení § 26 odst. 1 občanského soudního řádu) představuje obcházení zákona, a to konkrétně ustanovení § 24 odst. 1 občanského soudního řádu [5].

Závěrem

Odborové organizace jsou jedním ze subjektů kolektivního pracovního práva, jejichž posláním je (a má být) formulování, prosazování, obhajování, ochrana a podporování kolektivních a individuálních zájmů zaměstnanců při utváření a stanovení pracovních, sociálních, nebo hospodářských podmínek. Pokud předmětem jejich činnosti takové poslání není, nejedná se o odborovou organizaci, a to ani v případě evidence takového sdružení jako odborového u Ministerstva vnitra České republiky.

JUDr. Denisa Šlemarová, MBA

---

[1] Fetter R. W., Odbory a jejich založení, zdroj: www.financnioviny.cz, ze dne 26.10.2006.

[2] Listina základních práv a svobod byla vyhlášena usnesením Předsednictva České národní rady č. [2/1993](#) Sb., dne 16.12.1992.

[3] Tento princip je zakotven i v řadě mezinárodních smluv, které se problematikou odborových organizací zabývají, a kterými je Česká republika vázána. Jako příklad lze uvést Úmluvu Mezinárodní organizace práce o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat (č. 87), a dále Úmluvu Mezinárodní organizace práce o provádění zásad práva organizovat se a kolektivně vyjednávat (č. 98). Dále srov. usnesení Krajského soudu v Praze, č.j. 30 Co 116/2003-06-16, ze dne 19.03.2003.

[4] Srov. usnesení Krajského soudu v Praze, č.j. 30 Co 116/2003-06-16, ze dne 19.03.2003.

[5] Srov. usnesení Krajského soudu v Praze, č.j. 30 Co 116/2003-06-16, ze dne 19.03.2003.

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)

- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)